

ha (sunn) selvtillit og arbeide sammen med flinke folk. Men hva er seleksjon og hva er endringer som følge av tilnærmingen med positiv psykologi? Det får man ingen svar på.

Innen ledelsesforskningen finnes det begrenset empiri om gjennomføring av endringer. En hovedkritikk mot positiv psykologi som prinsipp for organisasjonsutvikling er empiriske undersøkelser der man har funnet at gjennomføring av endringer er vanskelig uten krise og kriseforståelse. Det finnes andre funn som indikerer at store endringer kan gjennomføres med stadige små forbedringer, men dette har vært basert på systematisk fokus på både mangler og muligheter. Toyota-modellen er eksempel på systematisk forbedringsarbeid som legger vekt på trinnvise, systematiske forbedringer av prosessene før positiv psykologi ble «funnet opp».

En hovedkritikk mot positiv psykologi generelt er at man overser at forbedringer ofte motiveres av opplevelsen av at noe ikke er godt nok. Hvis man ikke ser mangel eller feil, hvorfor skal man da endre noe? Det er hevdet at nettopp det at man ikke er helt fornøyd med egne prestasjoner er drivkraften som gjør at enkelte driver det langt. Det finnes mange eksempler på at virksomheter som var selvgede, er blitt akterutseilt.

En annen kritikk i denne sammenhengen er at positiv psykologi fokuser på enkeltindividet og den enkelte leder. *Oxford handbook of positive psychology and work* inneholder et par kapitler som omtaler gruppeinteraksjoner og team, men hovedfokus er på individen og ikke på organisatoriske forhold.

Positiv psykologi er blitt svært populært etter årtusenskiftet. Dette faller sammen med en periode med stor fokus på forskning om lykke og utallige selvhjelpsbøker om selvrealisering og selvutvikling. Veiledning av den enkelte leder er blitt en stor konsulentbransje.

Enkelte kapitler gir assosiasjoner til gamle kommunistiske propagandaskrifter. Når bare alle realiserer sitt potensial og ingen er negative, får vi paradiset i virksomheten. Her er det mange gode poenger, men så lettvinnet er det ikke å realisere optimal trivsel, helse, produktivitet og inntjening.

Stein Knardahl

Statens arbeidsmiljøinstitutt
Oslo

Litteratur

1. Seligman MEP. *Learned optimism. How to change your mind and your life.* New York, NY: Pocket Books (Simon and Schuster), 1998.

Gammelmodig flyplasskrim

Mary Higgins Clark
Skyggen av ditt smil
329 s. Oslo: Cappelen Damm, 2010.
Pris NOK 369
ISBN 978-82-02-32587-9

Mary Higgins Clark (f. 1927) tilhører den lille, eksklusive gruppen kvinnelige krimforfattere som holder koken etter fylte 80. Hun har skrevet imponerende 42 romaner og er oversatt til en rekke språk. Bøkene hennes er å finne på flyplasser verden over.

Av de andre nålevende «grand old ladies» er jeg vel kjent med P.D. James (f. 1920) og Ruth Rendell (f. 1930). Dette er mitt første møte med Higgins Clark. Og dessverre. Hvis jeg ikke skulle anmelde boken, ville møtet vært over på første side. Mer presist,

etter 11 linjer. Hvorfor? Jo, for etter 11 linjer får en av bokens hovedpersoner beskjed av sin lege om at hun har to uker igjen å leve. I beste fall tre. Og en av mine regler for å dumpe en bok (eller film) er nettopp dette billige og forslitte dramaturgiske knepet: «Du har to uker igjen å leve». Alltid to. Eller tre. Uker eller måneder. Aldri fire eller fem eller åtte. Men plikten vant, jeg leste videre. Og konklusjonen? Etter 329 sider? Vel. Heretter stoler jeg blindt på egne regler.

Hva handler boken om? Kort fortalt: de slemme og de snille, skurker og helter. Når den gamle damen, Olivia Morrow, får dødsdommen av sin lege, utløses en samvittighetskonflikt. Hun sitter på en hemmelighet. Skal hun røpe den eller ta den med seg i graven? Konsekvensene er store og mange. Hemmeligheten er begravd i en bunke brev fra Olivias kusine, Cathrine. Disse avslører at Cathrine som 17-åring fikk et barn med den unge legestudenten, Alex Gannon. Barnet ble adoptert, Cathrine ble nonne og Alex en verdensberømt og styrtrik lege som utviklet medisinske patenter. Alex kom aldri over sin store kjærlighet, Cathrine. Formuen hans havnet hos to sleske nevøer – som er i ferd med å skusle den bort. Den rettmessige arvingen til Gannon-formuen er den unge barnelegen Monica, datter av den bortadopterte sønnen og Alex Gannons eneste barnebarn.

Alt dette vet Olivia Morrow. Og når hun får beskjed om at hun bare har to uker igjen å leve, lufter hun sine samvittighetskvaler for familielegen som serverte dødsdommen. Med dette utløses plottet. Og den drevne krimforfatteren kliner til. Higgins Clark kan sitt håndverk. Og skusler ikke med virkemidlene. Her er store og små skurker, villige til å gå over lik. Skurkene ser ut som skurker og de oppfører seg som skurker. Her er de edle og ranke. Den eigode (og vakre) barnelegen, Monica, som fortjener både den ukjente bestefarens formue og den dyktige (og råkjekke) nevrokirurgens kjærlighet. Her er en ung jente som i dølgsmål fødte et barn og deretter tilbrakte livet i kloster. Som nonne grunnla hun barnesykehus og foretok mirakuløse helbredelser av barn med hjernesvulst og leukemi. Kandidat for kanonisering og helgenstatus. Men ikke hvis hemmeligheten blir kjent.

Higgins Clark er proff og historien er oppskriftsmessig skrudd sammen. Men det blir noe sjablongmessig ukebladaktig og gammelmodig over det hele. Handlingen foregår i nåtid, men verken e-post eller mobiltelefoner synes å være oppfunnet. Brev sendes i konvolutter med frimerke på. Og både helter og skurker venter uavlatelig på at fasttelefonen skal ringe.

Oversettelsen er grei, men med noen elementære blemmer. Refleksivt pronomen kan riktignok være kinkig, men bør beherskes av både oversetter og språkvasker. Det samme gjelder utilsiktede pleonasmer som «fatal dødsulykke». På godt norsk, smør på flekk.

Bokens tittel er direkte oversatt. Originaltittelen *The shadow of your smile* vil sikkert vekke assosiasjoner hos lesere som husker *Love theme* fra filmen *The sandpiper (Het strand)* (1965) med Elisabeth Taylor og Richard Burton. Senere har den levd videre, takket være Frank Sinatra, Shirley Bassey og Barbara Streisand – for å nevne noen. Og rent personlig kunne jeg nok nøydt meg med musikkversjonen.

May Brit Lund

Lungeavdelingen
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet